



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 17. Sanat Christus hunc paralyticum illo verbo: Surge, tolle & c. Idem quoque tibi præcipit in tuam salutem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

vsurorum, superbiae ventis intumescas. Si hæc experiaris: Time infirmitatis tuæ reparationem. Si adueras, dum a sede vix recedis confessionali, vbi scelera es deestatus, quod rursum ilico tibi pulsus alteretur, eadem te febris ardentissima molester, ignis exurat. Hanc sortem miseram plangit olim Vates Oseas in Ephraim *quasi auis auolant.* Vt auis de nido: Incubat passer in nido pullis suis, lapidem adiciis euolat, & quasi nidum deserit, auolat que velut numquam in nidum reuersura: verum tamen hoc ne credideris, licet gestus illos faciat euolandi, nido cor eius hæret affixam. Vnde hoc scies? Ex eo quod confestim oculos suos ad nidum, vnde discesserat, reflectat, & parua interposita mora, reuertatur. De te sebula narratur: tuorum nido resides criminum, ovis incubas peccatorum, quæ affectus calore foues inordinati. Lapidem mirum Dei proicit predicator, arguit nidum te deserere, cuncti credunt, sed vix tibi, qui denuo desertum repetis nidum, Conuincens ona, pullosque peccatorum amare te nimium, quod si de nido auolaueris, phantasma fuit, non rei veritas.

Sæpius animo reuolui, quod de Diuus Petro nariat Actuum Apostolorum commenta or D. Lucas; fortissimo carcere vincitus ab Herode detinebatur duabus constrictus catenis, vigiliantibus custodibus militum numero circumcinctus, quem altera die producturus erat Herodes ad mortem. Prædie huius diei, nocte media mittitur a Deo Angelus, Petrum soluturus. Obdormierat Petrus sopore graui, quem Angelus percusso latere excitauit: vidit & ecce ceciderunt catenæ, manicæ, pedicæ, quibus vincitus stringebatur. Præcipit Angelus: *Galea te caligas tuas,* & sequere me, carceris ergastulum desere. Præcedit Angelus viæ dux, aperitur portæ, referatur & prima, quæ erat platea vicinior. Notat hic Euangelista, hoc viso Petrum sibi timuisse, nec lætæ præcessisse sed quod de phantasmate cogitaret, aut visionem vel somnium id esse arbitraretur, dubitans num vero liber excederet ergastulo.

Ore. 9. 6.
III.
Similitudo.

45

IV.

All. gloria

All. 12. 9.

liberum aduertis, & libere quaquæsum ambulare? Opinatur D. Gregor. eum absorptum rerum diuinarum contemplatione. Alii, opus illud credunt adeo fuisse mirandum tantæque Pe rum lætitia superfluum, ob ex tam manifesto mortis periculo, exceptionem, vt somnium suspicarentur; vt Dauid describit Israëlitæ, seruitute Babylonica solutos, ac egredientes, quasi præ gaudio somniantes *In conuertendo Dominus apertissimam Si in factis sumus, sicut consolans.* Legunt alii: *Sicut somniantes.* Et ut Iacob, audito nuntio, de vita, regno, ac gloria Ioseph, quem tot annis vt mortuum luxerat, *Quasi de graui somno euigilans.* Ad rem igitur nostram, dico; quamdiu Petrum, Angelus comitatur, ac deducit: nondum se confidit liberatum, nec verum asserit quod videt, imaginariam suspicatur visionem, donec discedente Angelo, ipse remanens scelus, se carcere solutum, manibus pedisque de cæcis gaudet vere liberatum. Ne certam securamque a culpis tuis confidas solutionem, quando modo tempore hoc quadragesimæ, te comitatur, te deducit sacerdos Angelus ac Confessarius, te docet, exhortatur, a peccatis liberum absoluit, Time ne non imagina ria sit absolutio, donec exspirante quadragesima, in qua peccata confiteris, & te deducunt predicatores, comitantur Confessarii, vt Angeli Dei, postmodum solus viam morum ingrediens operamque tuorum, te solum videris, diffractis, catenis culpæ, quibus stringebaris, & peccatorum carcere liberum quo captiuus miser tenebaris: quando quadragesimæ elapso tempore, te videris ab illa puella, cuiusque domo, ac conuersatione liberum, ab illo iniusto ac vsurario contractu solutum, reparatis alienis & omni culpa liber ambulaueris: tunc quidem, & non antea dixeris: *Nunc scio vere, quia misit Dominus Angelum suum &c.* Non se credit claudus relictum, quamdiu in alterum latus declinat incuruus, & ille qui eum suscepit curandum, eum adhuc ad munitus suffulcit: donec videat, quod sublati illis non cadat, firmus pedibus consistat, non vacillet, quinimo liber, leuisque gradiatur.

Lib. 1. Dia 6. 3.

Pf. 122. 1.

Ge. 41. 20

§. 17. Sanat Christus hunc paralyticum illo verbo: Surge, tolle &c. Idem quoque tibi præcipit in tuam salutem.

S. 17. tolle, lectum tuum, & ambula. Duo paralytico præcipit, primum, ut surgat, secundum lectum in humeros sustollat, de loco isto egrediatur,

46

grediator, qui eum languentem morboque suo prostratum detinebat. Duo tibi sunt agenda, o peccator. Primum, ut surgas de peccato, dicique cum filio prodigo, dum se in deserta luget regione famelente in, interque porcos spurcissimi mos voluntatum: Surge, et ibi ad patrem meum. Eia igitur, intemperata libid. nefeciorator, de concubinato illo exturge, conurge de inhonesta illa vivendi ratione, in quam a tot annis ganeo concinnatus incidisti. Eia, fenerator, surge de luctis iniustis, vferis fraudulentis, quibus cor tuum de pressum iam dudum sustinuit. Eia vindicta flagrantissime, surge de immortali illo odio, quo anima tua misere prostrata decumbit. Hinc mul. orum perditio: qui sicunt impius Rex Achab, qui cupiditate exarde scens spoliandi vineam Naboth falsis subordinatitque testibus, ei vitam adem. Vineam possidet, & vt in molli lectulo in ea requiescit. Adest Vates Elias, eum ex ore Dei ininis peccet. prae dicit supplicia, quibus eum Deus peccetere iam parabat. Ad penitentiam Rex contigit, gemit, humiliat caput, cuncto cooperitur, & cinere conpergitur, peccatum confitetur: attamen de lecto non surgit, vineam non restituit, nec damna illata reparat. O quot habet ille sibi comparas! Rex Nabuchodonosor tyrannus, populi Dei oppressor iniustus, templi Dei praeo sacrilegus, lecto superbia decumbebat, & propria altimationis inangloria fastuosus, vt Deus vult adorari, & ob denegatum a tribus illis piissimis adolefcentibus cultum sacrilegum, ad ignis fornacem, eos damnat concremandos, cuius flamma in caelum ad quadragesima nouem cubitos sursum ferebatur. Videt quod nec illos ignis exurat, nec flamma m. lictet, quinimo Dei lucefeat potentia, quae illos & solatur, & eripit illa fos. Tremisit hinc Rex facti poenitet, peccatum fateretur, iustum esse proclamat, vt cuncti Deum Israel veneretur. tamen nec statum suam diuit, nec populum soluit iugo feruitutis, nec templi Hieronymitanti spolia remittit, obduratus. O quot numero huic similes. Tu fenerator, qui scelerata venisti confessor totus infusus lachrymis, an fenore ablata bona restituiti? Tu qui proximi honori dextraxisti, famae alterius violator, cuius te criminis accusasti noxtum, num satis fecisti? Tu qui molli cupidinis strato decumbebas, alienamne remisisti?

Stupeant omnes hanc Samuelis consequentiam, sed melius fundaram, quam vlla posset inferre Dialectica Aristotelis. Deum suum populus grauitat ad vindictam prouocarat, ad eum

habet concionem, peccati proponit grauitatem: ad lamenta recurrunt omnes poenitentia, plangunt, desent, idololatriam detestantur. At igitur, Si in toto corde vestro reuertimini ad Dominum auferite Deos alienos de medio vestri. Baalim & Astaroth. Optima consequentia, quod si igitur idola non teccentis: vera vestra non est poenitentia. Hoc primum est. Hoccine sufficit? Nequaquam. Secundum quoque dicimus necessarium. Tolle lectum tuum, & vade: loco isto discede, quo prosternebaris peccator. Dixeris Christum ad Hieroglyphicum alludere Pythagorae. Refert de eo Clement Alexand. Et declarat eius Scholiator Gentian. Heu uetus, quod multam S. Scripturae peritiam fuerit affectus eiusque notitiam sibi assumpserit, & cuius imitationem loqui voluerit, in parabolis, aenigmatibus, symbolis, similitudinibus, quibus paucis verbis, graues proloqueretur sententias: quarum vna haec fuit. Qui surgit ex cubili, stragula conturbet, qui lecto surgit, simul auferat stragula, lineamina, opertoria, lodices, anacintaria: ita vt constet, quod toto die illo, ad lectum sit non reuerturus. Hoc bene culti exigunt mores, vt, cum strato exsurrexeris, lectus tellatur, lodices, stragula, opertoria colligantur, & anacintaria excutiantur, vt ab omni peluere sordibusque emundentur. At hoc solum non intendit Philosophus, sed illo voluit hieroglyphico declarare, quod ille, qui deserit, seu exurgit de peccato etiam tollere debeat occasiones, quae eum impulerant, & prostratum detinuerant, ita vt noverit, toto die sibi ad illas, non reuertendum, id est quamdiu vitae illi dies illuxerit. Hoc tibi Christus significat, hoc verbis his intencit clarissimis, Surge, tolle lectum &c.

Nedum tibi deserenda praecipitur impudicitia, sed & de pellicis domo discedendum, ne ad eam posthac reuertaris. Edes demitte lusu suum, quae tibi lapis erant peritiorum, ac petra perditionis. Reseinde contractus, mortis tuae proximam occasionem, vnico verbo: surge de peccatis, eius domibus excede, hoc est, eius occasionibus. Hoc Lor praecipunt Angeli, vt tam animo excedat sincero ciuitate, vt nequidem stet in omni circa regione. Et ob semel tantummodo eo retrouersum caput, in salis statum vxor eius transformatur. Petro mandat Angelus, Surge velociter, ex gastulum desere, nec in eo vel vellis tuae filum, nec pedis calcem on itas, quin tecum efferas: vt nihil ibidem remaneat, quod animum moueat, vt vel semel carceris recorderis. Calceas se caligas tuas, circumdaa tibi vestimentum tuum.

Dur. 15. id.

1. Surgen dum a peccatis. Reg 27.

Dur. 15.

1. Reg. 7. 2. 11. Occasio deserenda.

Pythag. a L. 1. Stro mat. Comment. 3. p. 167.

47. 20.

Ge. 19. 17. Ad. 12. 4.

uum &c. Huic dat manum conuenitque eiusdem vera poenitentia, quando Christum nocte passionis suae ter perfidus abiurauit in domo Pontificis, quem ille conuersus respexit, quo Domini intuitu illustratus, de culpa trina surrexit negationis, excedens domo, ubi tam miserando ceciderat infortunio. *Egressus foras fleuit*

Lu. 22. 62. amare. Aegre admodum ac difficulter, eo in loco culpa desletur, quo fuerat commissa. Summo negotio lustram derestatur, scorto proxime adherentes, cui inhoneste conuiximus. Arduum est lulum plangere in domo sphaeristici remanenti: Operole quis se subtrahit visuris qui frequentat contractus, quibus eas solet committere. Emundat Dei templum piissimus Rex Iosias, ab Baal idololatriis profanatum, nec solum aufert idola, suffodit idolorum altaria, succidit lucos, e quibus ligna pro sacrificiis exlebantur, domunculas euerit effeminatum, sed quidquid ad idolorum spectabat cultum, falloruraque Deorum conueniebat venerationem: Proiecit de templo Domini omnia vasa, qua fuerant Baal & confregit ea, & sicut auferri lucum, destruxit & des effeminatum &c.

In hunc loc.

III. Tria requiruntur ad integram salutem.

Eph. 5. 14

Do^r noster Angelicus alio sensu verba haec interpretatur: *Surge, tolle lectum tuum, & ambula.* Scribens in hunc locum cui ea videntur integram salutis tuae continere medicinam, quae tribus constat requisitis. Primum, ut lecto, quo prostratus iacebas, exurgas: *Surge.* Secundum, ut lectum in humeros sustollas. *Tolle lectum tuum.* Tertium, ut ambules. *Ambula.* Eia igitur, scelerate, eia impudice, eia foenerator eia ambiose, perpende praescriptam tibi medicinam, tribus his partibus compositam, quas includit poenitentia: contritione, confessione, satisfactione. Omsium primum. *Surge:* Num in illud commisti vitium, & in illo ut quietis cubili iaces prostratus? *Surge: Surge qui dormis,* ait Apostolus; ab illa surge mollitie, ab illa mala surge cupiditate: ab illa inflata surge ambiione, ab illa surge inuicicia. En primam partem poenitentiae. *Corda contritio.* Quae est autem haec? Attende quo modo peccatum commiseris. Peccatum committitur, dum cor a Deo auertis, & conuertis ad creaturam: reparatur autem, auersione a creatura, & ad Deum conuersione. Hoc opus est contritionis: est enim actus, quo creaturam deseris, & te conuertis ad Deum; sic enim eam definiunt Theologi: *Dolor est de peccato propter Deum.* Secundum: *Tolle lectum tuum.* Ecce confessio. Non omni modo cubile peccati deferendum, sed in humeros suble-

vandum. Lectus dum in eo decumbebat paralyticus, & cum ille detinebat, locus erat quietis: atamen in humeros sublatum, ille paralyticum grauat, & olestat, & idem ipse est qui lectum tollit. Hoc omnimodis agendum, ut peccatum quod prius te recreabat, quo quiescebas delictiosus, sit tibi modo onus graue, fastidiosum, & animae tuae permolesum: die & vix die cum Dauid poenitente; *Peccatum meum contra me est semper.* Velut Apostolus, qui nihil sibi magis molestem, quam peccatum esse testabatur, quod que id quo prius tanto mentis ardore conceperat, ac dilexerat, modo continuo eum modo deret cruciatu, & cordis inimica illi lancinaret. Ita declarat D. Hieron. eiusdem verba. *Veritatem Rom. 9. 1. dico in Christo &c. Quoniam tristitia mihi magna est, & continuus dolor cordi meo.* Quae ratio? Ob hoc, quod me prius oblectabat, nimirum, quod Christum & Christianos persecutionibus inquietarim. *Operabam enim ego ipse Ananiam esse a Christo.* Videntur qua ratione sit tibi cum peccato agendum: illo te eo modo graues, ut tibi sit molestem, dolorem adferat, & sic sublatum, ad pedes deferat Confessarij. Quae haec quorundam stultitia, qui confessuri crimina sua veniunt & ea inaurant, ut vix videantur. Tot ea proponunt coniecta laruis, ut ea minime possit detegere, & dignoscere confessarij. Ea ita eius oculis exponit, ut paralyticus hic grabatum suum, ut ea clare, disti. & intime dignoscatur. Hic quoque aliorum est defectus, qui peccata sua recitant quasi qui narret historiam fabulosam, nullo dolore contriti, nullo interno motu compuncti, nec oculos in terram declinant, aut contrahunt humeros, quasi qui tanti ponderis nullam molestiam sentire videantur. Tollite illa super vos, ut grauent, humeros deprimant, illa confitemini distincte, ex vna, & cum gemitu & animi dolore, ex parte altera. Porro quantus debet hic esse dolor? Oneris quanta molestia? Quantum fuerit peccatorum onus; quod si peccati grabatum, quo decumbebas, magnum fuerit, ne credideris, illud in humeros tollendo, dolorem fore perexiguum: *Grandis squalor, & grandis D. Ambrosij immunditia non leui purgatur dolore,* inquit Diuus Ambrosius.

Expendit D. Pet. Raban. id quod Spiritus S. refert de poenitentia Manassis Regis, qui in se 48 tribulationibus inquam tantis, ut cunctis fortunae ictibus expositus, esset omnium miserimus. *E. c. 33. git poenitentiam valde coram Domino Deo patrum & Patris suorum.* Enucleat Raban. hoc aduerbium (valde). Hoc

Hoc autem ipsa suadebat iustitia ac ratio, vt talē ageret poenitentiam, de quo paulo superius dixerat S. Textus, quod fuisse peccator, peccator valde. Ita vt conuenientem sceleribus suis egeret poenitentiam, quam vt talē Deus gratam habuit, præterita dimisit, & Regno restituit e carere liberatum. Exaudiuit orationem eius, rediitque in Hierusalem in regnum suū. Optima,

Ps. 101. 6. & nulla perfectior Davidis poenitentia: *A voce gemitus mei, adhaesi os meum carni meae.* Quolibet suspitio mihi anima euellit, memor Dei offensæ, pelli meæ consumptis seueris poenitentia operibus, carnis adhaesi os meum: nec mihi præter corporis loricam quidquam superest, totus moriens, totus melancholicus, & penitens deploro flagitia: *Similis factus sum pellicano, &c. Vigil. 1. De quo alio loco.*

I V. Oportet fati-
fatio.
fio.
Sic verò illud vltimam: *Ambula, hæc operarum est satisfactio, vt iouam ambules via maius grellibus mortificationis, ieiuniorum, solitudinis, elemosinarum, & bonorum operum incrementis. Iter ingressus es inferni, & in eo tot passibus festinasti, quot peccata commisisti; eucurristi, vt effraenis equus, præceps in animæ perditionem: Quasi equus impetu vadens ad prælium, vt te nec timor Dei retraxerit, nec animæ perniciēs retardarit, nec opum tuarum iactura fuerit remorata, nec honoris tui æstimatio detinuerit in præceps dilabentem. Hanc viam retrogredere, & cælum versus iter carpe iam factus: Sicut exhibuisti membra vestra seruire immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem, ita nunc*

Hier. 7. 46 hanc, ait D. Chrysostomus exerceuisse notabis, qui nobis vixæ poenitentia proponuntur exemplar, nimirum Niniui: qui prædicante & comminante Iona Dei vindictam omnibus imminentem: *Rom. 6. 19* *Conuersi sunt unusquisque à via sua mala, & clamauerunt ad Dominum in fortitudine, & ieiunauerunt, induentes se sacco, &c. De strato peccati surrexerunt, quo decumbebant, ad Deum se conuerterunt: Conuersi sunt, &c.* Nota cõditionem, in cælum vociferati sunt, crimina sua reatumque confitentes, se sempiternis ignibus dignos iudicantes cõtemari. Mirare confessionem. *Clamauerunt in fortitudine.* Confessio solida, sine lacrimis, sine excusationibus, verbis accusatiuis, cordis eductis visceribus. Ieiunauerunt, ingemuerunt, carnem cilicis domarunt, molles abiurarunt lectulos, & cineres sibi substrauerunt. Ieiunauerunt, induentes se sacco, &c. Ecce satisfactio.

Hom. 1. de exhibitete membra vestra, seruire iustitiæ, &c. Tria hæc, ait D. Chrysostomus exerceuisse notabis, qui nobis vixæ poenitentia proponuntur exemplar, nimirum Niniui: qui prædicante & comminante Iona Dei vindictam omnibus imminentem: *lms 3. 10* *Conuersi sunt unusquisque à via sua mala, & clamauerunt ad Dominum in fortitudine, & ieiunauerunt, induentes se sacco, &c. De strato peccati surrexerunt, quo decumbebant, ad Deum se conuerterunt: Conuersi sunt, &c.* Nota cõditionem, in cælum vociferati sunt, crimina sua reatumque confitentes, se sempiternis ignibus dignos iudicantes cõtemari. Mirare confessionem. *Clamauerunt in fortitudine.* Confessio solida, sine lacrimis, sine excusationibus, verbis accusatiuis, cordis eductis visceribus. Ieiunauerunt, ingemuerunt, carnem cilicis domarunt, molles abiurarunt lectulos, & cineres sibi substrauerunt. Ieiunauerunt, induentes se sacco, &c. Ecce satisfactio.

D. Aug. Serm. 41. Tria hæc, cenet D. Augustinus. Christum significasse, triplicis aquæ effusione: *Triplicis est aqua*

Hieron. Lanuza Bapt. de Tom. 1.

Saluatoris. Prima lachrymarum: quas effudit in morte Lazari, & quibus casum defleuit Hierusalem. Secunda, peluis, quam in cœna effudit de hydra in peluis, quibus pedes lauit discipulorum: *Misit aquam in peluis.* Tertia, quæ de transfixo eius latere profluxit, mixta sanguine, iam defuncto: *Exiit sanguis & aqua.* Cui rei, Domine multiplicatæ aquarum effusiones? Vt inde discas tres tibi similes effusiones aquarum esse necessarias in tuæ salutis auxilium. Prima, ex oculis sit amara lachrymarum effusio, de corde contrito, humiliato, poenitente vt Magdalena. Secunda: Effunde cordis hydriam, peccata tua ad pedes effunde confessarij simplici & veridica confessione. Tertia: profusa aqua cum sanguine pectoris per satisfactionem: quæ sit criminibus adeo cœqualis, vt licet in carnem & sanguinem proximi tui conuerteris bona, venis tuis conclusa profusant, illa redonentur, & licet tibi cordis extrahatur sanguis, elemosynis, reiecta lupæ societate, remissis ex corde tibi factis iniuriis, illis satisfactio.

§. 18. Noli amplius &c. Cauere peccati recidivam, ne tibi quid peius contingat, vt Oza, & illis, de quibus loquuntur D. Bonauentura; & D. Gregorius.

Illis Christus non contentus (ait D. Cypria) hanc historiam exponens, sed vt bonus medicus, qui curato iam primū infirmo, demū et remedia ordinat præseruatiua, & monet, vt ab hoc & illo sibi caueat, ne in grauiorē, quod fieri potest, elaborat infirmitatem: ita sanato iam paralytico, ad conseruandam iam receptam sanitatē, & à grauioribus præseruandum in posterum morbis, remedia præscribit. Charissime, te admoneto, cū iam per misericordiā quā tibi præsteti, sanus factus sis: ne in noua denovo peccata relabaris: hæc enim tibi seuioribus aperient viā infirmitatibus, ad peiorem vitæ statū relaberis, & erit peiori calu recidivæ periculosior: *Sessitantis verba sunt, & docentis (ait D. Cypr.) curantis pariter & monitis. Ecce sanus factus es, ita noli peccare, ne quid deterius tibi fiat. Daruendi morem, stat innocentie legem, postquam contulisti sanitatem, nec habentis liberis & saluis vagari postmodū patitur, sed grauius cõminat, quod se licet sit minor culpa deliquisse ante, cum necdū nosset disciplinā Dei. Iam amplius noli peccare ne deterius tibi aliquid contingat. An ergo grauior dari potest infirmitas ipsa paralyti? Num prolixior, quam triginta & octo*

Ionn. 13. 5

Ioa. 19. 34

49
Lib. 1. de
discr. &
habitu
Virg.

D. Cyr.
L. de discr.
& habitu
Virg.

N u n auais

